

ФОРМУВАННЯ МІНІМАЛЬНИХ РЕГУЛЯТИВНИХ ВИМОГ ДО КАПІТАЛУ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ

Катерина КІРЄЄВА

Розкрито передумови і причини запровадження мінімальних регулятивних вимог до капіталу вітчизняних банків. Проаналізовано і систематизовано основні етапи у формуванні вітчизняної політики регулювання капіталу комерційних банків, з'ясовано її вплив на макроекономічний розвиток України.

Pre-conditions and reasons of introduction of minimum regulatory requirements are exposed to the capital of domestic banks. It is analysed and basic stages are systematized in forming of domestic policy of adjusting of capital of commercial banks, its influence is found out on macroeconomic development of Ukraine.

Механізм регулювання діяльності банку шляхом встановлення мінімальних вимог до власного капіталу банків використовується в багатьох розвинених країнах світу з метою забезпечення стійкості й стабільності банківської системи.

Виконання нормативних вимог до мінімального розміру капіталу банків виявляє можливість реєстрації банку, отримання ним ліцензії на здійснення банківських операцій та дотримання економічних нормативів ведення банківського бізнесу. Недотримання мінімальної абсолютної вимоги до капіталу відповідно до національного законодавства призводить до відкликання ліцензії у банку на здійснення банківських операцій і припинення існування банку з виключенням його з Державного реєстру банківських установ. Наслідками політики регулювання капіталу банків в Україні за допомогою встановлення високого рівня

мінімальних вимог до капіталу на практиці є зменшення кількості банків на ринку банківських послуг, монополізація ринку окремими банками і концентрація капіталу в цих банках, наявність високого рівня процентних ставок за кредитами, що призводить до складності отримання кредитів суб'єктами господарювання та населенням України.

Від часу проголошення незалежності України в серпні 1991 р. вітчизняна банківська система зазнала кардинальних якісних змін. Перехід від планово-командних принципів роботи народного господарства до ринкових, позначився і на характері діяльності новостворених банків. До 1989 р. в Україні функціонував лише один банк – Держбанк, що працював за єдиними командно-адміністративними принципами протягом більш як півстоліття. Його завданням було здійснення контролю над підприємствами через надання їм так

званої фінансової допомоги. Відповідно, вітчизняна банківська система до 90-х рр. XX ст. не працювала на ринкових засадах, не мала досвіду роботи за новими принципами, не уявляла цілей роботи нового виду діяльності та його глобальних завдань.

По суті, розробити стратегію банківської діяльності в умовах переходу до ринкових відносин в Україні мав державний регулюючий орган. Саме він мав навести лад у діяльності вітчизняних банків на фоні розбалансованості всіх економічних процесів у країні, стрімкого перерозподілу власності та утворення нових підприємств, приватизації, знецінення грошей, спаду виробництва тощо.

Через відсутність власного досвіду у здійсненні регулюючого впливу на нову банківську систему Національний банк України звернувся до зарубіжного досвіду. Він запровадив вимоги до мінімального розміру статутного капіталу, необхідного для реєстрації і ліцензування вітчизняних банків, дотримання ними обов'язкових економічних нормативів. Найскладнішим завданням у цій роботі було пристосування традиційних світових регулятивних вимог діяльності банків до реалій української економіки та рівня її розвитку. Серйозним стримуючим фактором ефективності такої роботи було

стрімке непрогнозоване розкручування інфляції на початку 1990-х р., знецінення грошей та інші пов'язані з цим руйнівні економічні наслідки.

Встановлення мінімальних вимог до статутного капіталу банків у процесі регулювання діяльності вітчизняних банків було пріоритетним з наступних причин:

- 1) на початку створення банку саме розмір статутного капіталу становить основну частину власних коштів. У 90-х р. XX ст. всі вітчизняні банки були новими. Отримані прибутки і сформовані резерви банку, що належать до його власних коштів, відіграватимуть відчутну роль у формуванні капіталу лише після етапу становлення банку;
- 2) відсутність законодавчого регулювання багатьох економічних аспектів вимагало пошуку найпростіших і найдієвіших механізмів впливу на діяльність банків.

Тенденції зниження ВВП (див. табл. 1), що вказували на погіршення загальноекономічної ситуації в країні, високий рівень інфляції (див. табл. 2), що знецінював сформовані капітали банків, значні коливання курсів валют відносно національної валюти, що свідчило про нестабільність ринків, формування високих процентних ставок за кредитами і депозитами, підтверджувало надзвичайно високий рівень ризиковості банківського бізнесу упродовж 1991–1996 рр., вимагало від

Таблиця 1

Динаміка приросту реального ВВП у % до попереднього року

Рік	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ріст/зниження ВВП, %	-9	-10	-14	-23	-12,2	-10	-3,2	-1,7	-0,2	5,9	9,2	5,2	9,4	12,1

Таблиця 2

Динаміка рівня інфляції у 1991-2004 рр., %

Рік	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Рівень інфляції, %	290	2 000	10 156	401	182	40	10	20	19	26	6	-1	8	12

Національного банку України перманентного перегляду головного інструмента регулювання діяльності банків – мінімального розміру капіталу банків – для забезпечення стійкості вітчизняної банківської системи.

В серпні 1991 р. Національний банк України встановив мінімальний розмір статутного капіталу новоствореного банку на рівні 5 млн. руб., для кооперативних банків – 500 тис. руб. У зв'язку з відсутністю власної грошової одиниці України, розрахунки продовжували здійснювати у валюті СРСР – рублях. Тому й мінімальні вимоги до капіталу банків у цій грошовій одиниці.

З вересня 1991 р. починають реєструвати нові банки. За станом на 01.01.1992 р. їх кількість становила 73 банки. До їх складу ввійшли відомі великі банки – "Україна", "Укрсоцбанк", "Ощадбанк".

У 1991 р. в Україні почала розкручуватися гіперінфляція, що зумовило знецінення рубля відносно вільно конвертованих валют розвинених країн світу: німецької марки, долара США, фунта стерлінга тощо. Це, в свою чергу, хоча з певним запізненням, спонукало регулюючий орган банківської діяльності підвищити вимоги до мінімального розміру статутного капіталу банків, встановленого в рублях. Рівень інфляції в 1991 р. становив 290% (це означає, що споживчі ціни в Україні стали більшими на 290%). ВВП становив 300 млрд. руб., що на 9% менше, ніж попереднього року.

Через 9 місяців у травні 1992 р. у зв'язку з високим рівнем інфляції (рівень інфляції в 1992 р. становив 2000%) і задля формування адекватного рівня статутного капіталу банків НБУ підвищив мінімальний розмір статутного капіталу для новоствореного банку до рівня 50 млн. крб. (що в 10 разів більше від попереднього рівня). Як результат, банки змушені були в

найкоротші терміни збільшувати свої статутні капітали в 10 разів і, звичайно, з проведенням необхідних процедур: внесенням змін до статутів, підписки на акції для банків з акціонерною формою власності, реєстрації змін розміру статутних капіталів. Враховуючи те, що середній курс ЕКЮ в 1992 р. становив 267, а на кінець цього року 771 (що свідчить про значні коливання валютних курсів і нестабільність валютного ринку), якщо визначити суму мінімального розміру капіталу в еквіваленті ЕКЮ, щоби, по можливості, не відволікатися на показники гіперінфляції в країні, то мінімальний рівень капіталу становитиме 187 тис. ЕКЮ (якщо до розрахунку брати середній курс ЕКЮ за рік), або 65 тис. ЕКЮ (якщо взяти до розрахунку курс ЕКЮ на кінець року). Цей приклад переконливо демонструє реальне знецінення нормативних вимог до капіталу банків в еквіваленті ЕКЮ й об'єктивну необхідність їх підвищення. Проведена в листопаді 1992 р. реформа грошової системи припинила функціонування рубля в Україні і замінила його українським карбованцем у співвідношенні 1:1. Мінімальні вимоги до капіталу банків почали встановлювати в українських карбованцях.

У зв'язку з подальшим розкручуванням гіперінфляції в грудні 1992 р. мінімальний розмір статутного капіталу банку встановлено на рівні 500 млн. крб. (що в 10 разів більше за норматив травня 1992 р. і в 100 разів більше нормативного значення серпня 1991 р.). Фактичний розмір статутного капіталу вітчизняних банків (на кінець 1992 р. зареєстровано 133 банки) становив 61 млн. ЕКЮ.

З вересня 1993 р. мінімальний розмір статутного фонду для реєстрації банку мав становити 2 млрд. укр. крб. (в еквіваленті – 380 тис. ЕКЮ), а для отримання ліцензії на проведення операцій в іноземній валюті – 4 млрд. укр. крб. Фактичний

Динаміка сплаченого статутного капіталу діючих банків в Україні у 1992–2004 рр.

Показники	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Сплачений статутний капітал діючих банків у еквіваленті ЕКЮ (після 1999 р. – євро), млн. гр. од.	61	102	66	230	473	739	761	664	729	951	1 193	1 348	1 756
Темпи зростання до попереднього року, %	-	167	65	348	206	156	103	87	110	130	125	113	130
Темпи зростання до 1992 р., %	-	167	108	377	775	1 211	1 248	1 089	1 195	1 559	1 956	2 210	2 879

розмір статутного капіталу банків в еквіваленті склав 102 млн. ЕКЮ (див. табл. 3), середній курс ЕКЮ за рік – 5270. Рівень інфляції становив гігантські 10156 %. ВВП досяг 148 трлн. укр. крб., або на 14% менше, ніж у попередньому році. Відсоткові ставки за кредитами становили 221%, за депозитами – 187%.

На фоні негативної макроекономічної ситуації в країні – падіння ВВП, високого рівня інфляції, значного коливання курсу національної валюти, високих відсоткових ставок, ліквідації новостворених банків – банківський бізнес залишався привабливим, що виявлялося у формуванні великої кількості нових банків (упродовж 1993 р. зареєстровано 211 нових банків). Це пояснювалося необхідністю існування достатньої кількості фінансових посередників для забезпечення становлення і розвитку ринкової економіки в Україні.

З 1 січня 1993 р. для отримання ліцензії на здійснення операцій з валютними цінностями статутний капітал мав становити не менше 100 млн. крб., а з 1 жовтня 1993 р. – не менше 1 млрд. крб. (подвійного розміру від необхідного для реєстрації).

У грудні 1993 р. мінімальний розмір статутного капіталу для новоствореного банку був встановлений в еквіваленті ЕКЮ

для подолання наслідків від знецінення національної грошової одиниці, що обертається в країні, і становив 3 млн. ЕКЮ. Встановлення мінімального розміру капіталу в ЕКЮ стало логічним кроком боротьби регулюючого органу зі знеціненням мінімальних вимог до капіталу від зростаючої інфляції.

Від лютого 1994 р. з метою створення переваг вітчизняним банкам для банків, створених за участю іноземного капіталу, були впроваджені вищі вимоги до мінімального розміру капіталу, необхідного для реєстрації порівняно зі створеними за участю національного капіталу. Мінімальний розмір капіталу для реєстрації банку, створеного за участю іноземного капіталу мав становити: 5 млн. ЕКЮ, якщо вклад іноземних інвесторів не перевищує 50%, 10 млн. ЕКЮ, якщо вклад іноземного інвестора перевищує 50% статутного капіталу банку.

Упродовж 1994 р. рівень інфляції був не такий високий, як у попередні роки, і становив 401%. ВВП становив 1 204 трлн. укр. крб., що на 23% менше, ніж у попередній рік. Мінімальний розмір капіталу банку (включаючи резервні фонди і прибуток), необхідного для отримання ліцензії, становив 3 млн. ЕКЮ. Мінімальний розмір статутного капіталу банку,

Таблиця 4

Динаміка сплаченого статутного капіталу діючих банків у гривневому еквіваленті

Показники	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Сплачений статутний капітал діючих банків у гривневому еквіваленті, млн. грн.	0,5	15	88	541	1 098	1 560	2 107	2 914	3 666	4 576	6 003	8 116	11 605
Темпи зростання до попереднього року, %	-	3 000	587	615	203	142	135	138	126	125	131	135	143
Темпи зростання до 1992 року, %	-	30р.	176р.	1 082р.	2 196р.	3 120р.	4 214	5 828р.	7 332р.	9 152р.	12 006р.	16 232р.	23 210р.

необхідного для реєстрації, встановлено на такому ж рівні – 3 млн. ЕКЮ.

З 1 січня 1994 р. для отримання ліцензії на здійснення операцій статутний капітал мав становити не менше 4 млрд. крб. (подвійний розмір від необхідного для реєстрації), а з 1 липня 1994 р. – не менше 10 млрд. крб. (подвійний розмір від необхідного для реєстрації).

У 1995 р. мінімальний розмір статутного капіталу становив 3 млн. ЕКЮ. Для діючого банку мінімальний розмір всього власного капіталу становив 3 млн. ЕКЮ. Кількість банків, зареєстрованих у Державному реєстрі, в 1995 р. досягла екстремуму – 230. Фактично сформований статутний капітал становив 230 млн. ЕКЮ, курс ЕКЮ – 192790. Рівень інфляції продовжував знижуватися і склав 182%. Відсоткові ставки також почали знижуватися і за кредитами становили 107%, за депозитами – 61%. ВВП становив 5452 трлн. укр. крб. Зниження ВВП протягом року – 12%. Знижені вимоги до мінімального розміру статутного капіталу для отримання ліцензії на проведення операцій з іноземною валютою. Мінімальний розмір статутного капіталу мав становити не менше 200 тис. ЕКЮ.

У 1996 р. в Державному реєстрі налічувалось 229 банків, фактично сформований статутний капітал яких становив

1098 млн. грн. У лютому 1996 р. відмінено мінімальні вимоги до капіталу банку на рівні 3 млн. ЕКЮ, натомість встановлені вимоги до іноземних банків: банки, створені до 50% участі іноземного капіталу повинні були мати капітал на рівні не менше 3 млн. ЕКЮ, а створені за участю 100% іноземного капіталу – 5 млн. ЕКЮ. Через 2 місяці ці вимоги змінилися: вимоги до іноземних банків, створених до 50% участі іноземного капіталу встановлені на рівні не менше 5 млн. ЕКЮ, а створені за участю більше 50% іноземного капіталу – 10 млн. ЕКЮ. Мінімальний розмір статутного капіталу для всіх інших банків встановлено на рівні 1 млн. ЕКЮ.

У 1996 р. банки були зобов'язані перереєструвати свої статутні капітали, причому з відповідним їх нарощенням (за станом на 01.01.1996 р. – не менше 100 тис. ЕКЮ; на 01.10.1996 р. – не менше 250 тис. ЕКЮ; на 01.01.1997 р. – не менше 500 тис. ЕКЮ; на 01.06.1997 р. – не менше 750 тис. ЕКЮ; станом на 01.01.1998 р. – не менше 1 млн. ЕКЮ).

У травні 1996 р. встановлено диференційований підхід до мінімальних вимог до капіталу, необхідних для отримання ліцензії на проведення певних операцій. Наприклад, для отримання ліцензії на відкриття філій за межами області статутний капітал мав становити трикратну величину

мінімального розміру статутного капіталу (3 млн. ЕКЮ), необхідного для реєстрації. Отримання ліцензії на залучення вкладів вимагало наявності статутного капіталу на рівні 1 млн. ЕКЮ.

У 1996 р. мінімальний розмір капіталу банку регулювався як встановленим економічним нормативом мінімального розміру статутного капіталу, так і оцінним показником власних коштів, що складався з основного капіталу, плюс додаткового капіталу, за мінусом відвернень. Для новостворюваних банків мінімальний обсяг статутного капіталу був встановлений на рівні 1 млн. ЕКЮ. Для існуючих банків з меншим капіталом встановлювався жорсткий перехідний період для досягнення необхідного мінімального рівня статутного капіталу в 1 млн. євро. Так, функціонуючі банки мали збільшити статутний капітал за станом на: 01.01.1997 р. до 500 тис. ЕКЮ; 01.06.1997 р. – до 750 тис. ЕКЮ; 01.01.1998 р. до 1 млн. ЕКЮ. Стосовно банків, створених за участю іноземного капіталу та зі 100%-м іноземним капіталом, то для них мінімальний розмір статутного капіталу встановлювався, відповідно, більшим у три і п'ять разів. Оціночний показник власних коштів також потрібно було збільшити наступним чином: на 01.01.1997 р. до 750 тис. ЕКЮ, на 01.01.1998 р. – 2 млн. ЕКЮ, на 01.01.1999 р. – 3 млн. ЕКЮ.

У 1997 р. нормативні вимоги до мінімального розміру капіталу уже висувалися не стосовно статутного капіталу, а щодо капіталу, який обліковувався на рахунках 5 класу відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, і відповідно, становив різницю між сумою активів і залучених коштів. Мінімальний розмір капіталу банку мав становити за станом на 01.01.1998 р. – 2 млн. ЕКЮ, на 01.01.1999 р. – 3 млн. ЕКЮ. Мінімальний розмір статутного капіталу для вітчизняних

банків мав становити 1 млн. ЕКЮ, для банків, створених за участю до 50% іноземного капіталу – 5 млн. ЕКЮ, для банків, створених за участю від 50% до 100% іноземного капіталу – 10 млн. ЕКЮ.

У 1998 р. нормативні вимоги до мінімального розміру капіталу і статутного капіталу встановлювалися на тому ж рівні. Принципово новим стало те, що за нових правил ліцензії у банків не відбирали у випадку невиконання нормативів капіталу, а розробляли заходи щодо нарощення капіталів банків. У 1998 р. в банківській системі України налічувалося 180 діючих банків. У цьому році було ліквідовано найбільшу кількість банків – 16, при тому, що зареєстровано лише 3. Намітилася стійка тенденція до зменшення кількості банків на ринку банківських послуг. В 1998 р. у банківській сфері залишаються працювати найбільш пристосовані до частого збільшення власних статутних капіталів банки, а також ті, котрі мають суттєву підтримку в політичних колах. Мінімальний розмір статутного капіталу в 1998 р. мав становити 1 млн. ЕКЮ. Фактично сформований розмір статутного капіталу становив 2.1 млрд. грн., балансовий капітал – 4.8 млрд. грн., або 4.7% від ВВП. Активи банків становили 20 млрд. грн., або 19% від ВВП.

У 1999 р. у зв'язку зі зміною країнами Європи ЕКЮ на євро і стабілізацією економічної ситуації в Україні нормативні вимоги до мінімального розміру капіталу встановлені в гривнях і становили: 5 млн. грн. на момент введення в дію інструкції; 8 млн. грн. за станом на 01.10.1999 р.; 10 млн. грн. за станом на 01.04.2000 р.

Вимоги до мінімального розміру статутного капіталу залишилися на попередньому рівні, хоча застосовувалися лише на момент створення банку, і становили для вітчизняних банків 1 млн. ЕКЮ, для банків, створених за участю до

50% іноземного капіталу – 5 млн. ЕКЮ, для банків, створених за участю від 50% до 100% іноземного капіталу – 10 млн. ЕКЮ.

У 1999 р. мінімальний розмір статутного капіталу, необхідного для реєстрації банку становив 5 млн. грн., ВВП – 130 млрд. грн., активи банків – 26 млрд. грн., або 20% від ВВП. Балансовий капітал банків становив 6 млрд. грн., або 4,6% ВВП. Фактично сформований статутний капітал банків становив 3 млрд. грн.

У 2000 р. мінімальний розмір статутного капіталу, необхідного для реєстрації банку, становив 10 млн. грн., або 2 млн. євро. Спостерігається пожвавлення економічних процесів, що виявилось у поступовому зростанні ВВП. Він становив 170 млрд. грн. (зростання + 5,9%), активи банків – 37 млрд. грн., або 22% від ВВП. Балансовий капітал банків становив 6,5 млрд. грн., або 3,8% ВВП. Фактично сформований статутний капітал банків – 3,7 млрд. грн.

Від серпня 2001 р. до 2004 р. встановлений мінімальний розмір статутного капіталу на рівні 5 млн. євро. Активи банків вже до кінця 2001 р. зросли до 47,6 млрд. грн. і становив 23% від ВВП. Балансовий капітал банків – 8 млрд. грн., або 3,9% ВВП.

У 2004 р. мінімальний розмір статутного капіталу, необхідного для реєстрації банку, становив 5,5 млн. євро. Активи банків зросли до 134 млрд. грн. і склали 39% від ВВП. Балансовий капітал банків становив 18 млрд. грн., або 5,2% ВВП. Фактично сформований статутний капітал банків – 4,6 млрд. грн.

Динаміка зміни економічних показників свідчить про поступове збільшення питомої ваги власних коштів банків до обсягу ВВП, що свідчить про позитивні тенденції розширення банківської сфери, що наближає Україну до розвинених країн світу.

За станом на 1 лютого 2005 р. банківський сектор України складався зі 161

функціонуючих банків [2, 9], що становить 0,003 банки на 1000 мешканців України [3, 5]. Загальні активи банків становили 140 млрд. грн., що становить 40% ВВП 2004 року. Власний капітал банків становить 19 млрд. грн., що складає 5% ВВП 2004 р. В еквіваленті євро власний капітал банків становить 2,5 млрд. євро. Сформований банками статутний капітал становить 12 млрд. грн. (63% загального капіталу).

Наслідки політики регулювання капіталу банків значною мірою позначається на результатах економічного розвитку. Зокрема, в Україні така політика стала однією з причин:

- відсутності достатньої кількості нових банків для забезпечення потреб суб'єктів економіки в різноманітних банківських послугах за прийнятної рівня цін і належної якості й зосередженості існуючих банків у великих містах та їх відсутності в сільській місцевості. Якщо проаналізувати тенденції появи нових банків на внутрішньому банківському ринку упродовж останніх 5 років, то стане очевидним, що цьому процесові перешкоджають серйозні чинники, які не дозволяють розширити перелік банківських установ, зокрема, високий рівень мінімального розміру капіталу банків, з позицій невеликої за обсягом громади, яка бажає створити банк і має вільні грошові кошти. Альтернативою для невеликих громад стають вкладення коштів у депозити банків або в створення кредитних спілок;

- обмежений доступ на ринок банківських послуг зумовлює формування недосконалої конкуренції в банківській системі, що виявляється в значному впливі найбільших банків на утримання високого рівня процентних ставок за кредитами, в той час як об'єктивних причин для цього немає. На нашу думку, перегляд чинних нормативних вимог до мінімального розміру капіталу банку в бік їх

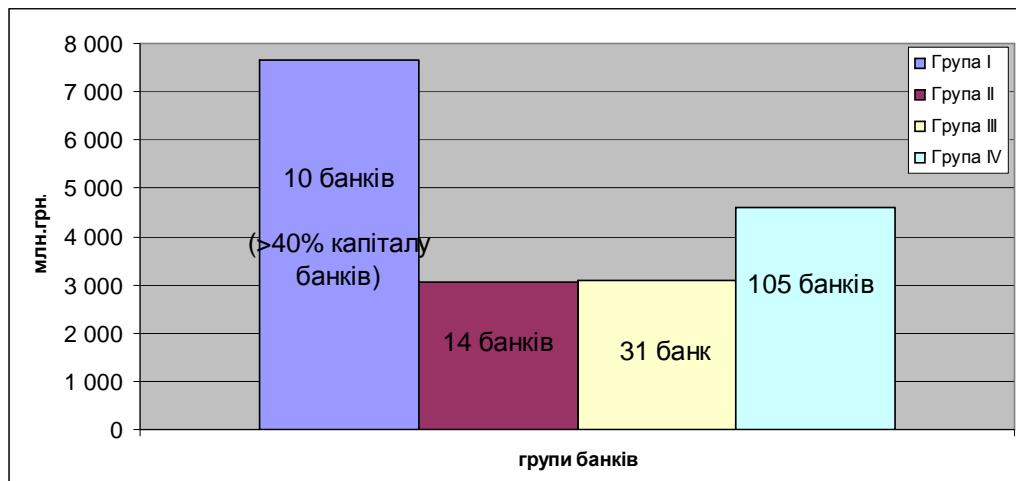

Рис.1. Розподіл капіталу по групах банків за станом на 01.01.2005 р.

зменшення сприятиме значному підвищенню рівня конкуренції в банківській сфері за рахунок появи нових банків-конкурентів, що змусить "прихованих" монополістів знижувати відсоткові ставки за кредитами;

- спостерігаються тенденції використання політичних альянсів для відстоювання банками власних інтересів, несумісних з реальними потребами економічних суб'єктів та економіки загалом.

Однією з причин цього, на нашу думку, є концентрація капіталу (див. рис.1) і впливовості окремих банків на фоні обмеженого доступу до входження на банківський ринок банків-конкурентів;

- наявність негативних тенденцій розвитку банківського сектору: функціонування недостатньої кількості банків на ринку, відсутність достатньої підтримки розвитку малого і середнього бізнесу, високі процентні ставки за кредитами, що

ускладнює їх отримання пересічному громадянину або невеликому підприємству, створення "кишенькових" банків, монополізація банківського сектору, низький рівень конкуренції, відсутність реального виконання функцій банками, необхідних для розвитку ринкової економіки.

Якщо звернутися до досвіду розвине-

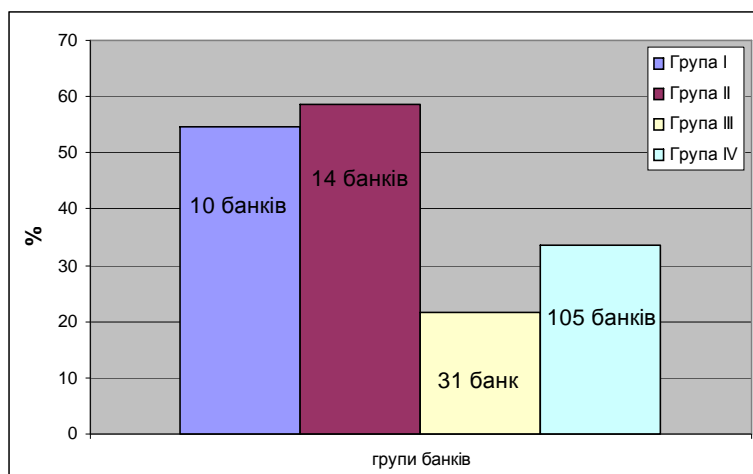

Рис.2. Динаміка зростання власного капіталу банків по групах за 2004 р.

них країн світу щодо впроваджених нормативів мінімального абсолютного розміру регулятивного капіталу банків і порівняти вітчизняні нормативи із нормативами зарубіжних країн, то можна зробити певні висновки. Зокрема, в Україні вимоги до капіталу банків доволі жорсткі. Це стосується обов'язковості виконання даного нормативу всіма вітчизняними банками, в той час як у США мінімальний розмір регулятивного капіталу обов'язковим є лише для банків, які планують мати філії і дочірні установи за кордоном. До речі, розмір вищезазначеного нормативу в США – значно менший, ніж встановлено в Україні, – 1 млн. дол. Розвинені країни Європи, дійсно встановлюють високий рівень мінімального розміру капіталу банку на рівні 5 млн. євро, з метою виконання державної політики, спрямованої на обмеження приходу на перенасичений ринок банківських послуг нових банків. Однак слід підкреслити, що і за високого рівня капітальних вимог до банків такі країни роблять більший акцент не на абсолютному мінімальному розмірі капіталу, а на його відносному значенні,

розрахованому з урахуванням ризиків активних операцій.

Доцільно переглянути вимоги до капіталу вітчизняних банків відповідно до соціально-економічних потреб та економічних можливостей країни, щоб не провокувати банки шукати сумнівні схеми виконання регулятивних вимог до капіталу некомерційного характеру: через створення політичних альянсів, “дутих” капіталів, збільшення капіталів за рахунок несплати дивідендів за акціями акціонерам.

Література

1. Гриценко Р. Структуризація та консолідація банківського сектору України / Вісник НБУ. – 2004. – № 4. – С. 5.
2. Індокси споживчих цін та цін виробників промислової продукції. – Бюлетень НБУ. – 2004. – № 2. – С. 52.
3. Основні показники діяльності банків України на 1 лютого 2005 року / Вісник НБУ. – 2005. – №3. – С. 19.
4. Фабер С., Карчева Г. Фінансовий стан та основні проблеми в діяльності банків у 2004 році / Вісник НБУ. – 2005. – №3. – С. 9.